

Vegyestartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Table with subscription rates: Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökön. Előfizetési feltételek: Egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. Negyed évre 1 ft. 50 kr. Hirdetések díjai: a háromhasabos petisor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kiadóhivatal: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Becskerekben.

Előfizetési felhívás a „Torontál” 1879. évi 4-dik negyedére.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy megrendeléseiket minél előbb megtenni sziveskedjenek, hogy a lap pontos szétküldésében fennakadás ne történjék.

Az előfizetési pénzek egyszerű póstautalvánnyal a „Torontál” kiadóhivatalához (Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája) czimzendők.

Előfizetési árak: Egész évre 6 ft. — kr. Fél évre 3 ft. — kr. Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Nagy-Becskerek, 1879. évi szeptember 25-én.

A „Torontál” kiadóhivatala.

Ünnepek után.

Nagy-Becskerek, október 1-én. A dél-magyarországi részek visszakapcsolásának százados évfordulóját, „magyar nemzeti ünnep” gyanánt, méltón, tisztességesen, — s a király legmagasb óhaja szerint, minden nagyobb költsékezés nélkül ünneplé meg Torontál vármegye és annak életrelvő, derék székvárosa, Nagy-Becskerek. Magyar nemzeti ünnep gyanánt azért, mert méltán lehet azt a magyar nemzet ünnepének mondani, midőn az ország egy kiválóbb politikai s államgazdasági sze-

repre hivatott nagy darab földjén, hol századokon keresztül majd a félhold, majd ismét a német kényuralom tanyázott, és hol csak kevéssel ezelőtt a politikai áldozatok mérge öldöse a lelkeket, százezrekre menő különféle fajbéli nemzetiségek szívélyes egyetértésével, a magyar állameszme ünneplé diadalát. Ott, hol előbb „Temesi Bánságot”, majd ismét „Vojvodinat” inaugurált egy rossz emlékü kormányrendszer, s hol csak nemrégiben valami „német grófság” élethelptetéséről is álmodoztak némely kába ábrándozók, 1879-ben az egész Tisza-Duna-Maros-és Erdélyközben, városoktól és falvakig, nagyszerű ünnep rendeztetik azon magyar nemzeti alaptörvény dicsőítésére, mely szerint „Magyarország s a hozzá kapcsolt tartományok és országok területe feloszthatlan, s az ország épsége és törvényes, alkotmányos igazgatása sérthetetlen.” Ott, hol pár évtizeddel ezelőtt minden nemzetiség saját nyelvét akarta állami fensőségre juttatni, ma már annyi idegen nyelvű lakos, annyi idegen nemzetiségű polgártárs nyíltan vallja a király és világ előtt, hogy Magyarországon politikailag uralkodó nyelv a magyar, melyet az a közszükség és annak történelmi jelentősége tett, s melyet jövőben is minden időkre az állami összetartozás egységének hatalmas érzete és eszméje fog túlsúlyban tartani.

Testvéri ölekezésben mindenki azon egy ország és nemzet hívének, magyaroknak és Magyarországnak hű s igaz fiának vallja magát. Mindnyájan együtt imádkoznak Istenhez és a nemzetegység géniuszához: hogy legyenek nekünk derült, boldog napjaink e hazában, mely mindnyájunkat szült és mindnyájunkat egyformán táplál. Egy hazát, egy nemzetet ismer el mindannyi.

Ennek adott kifejezést a centennariumi ünnep Dél-Magyarországon! Ezt jelenté az Torontálban is!

A testvéri szeretet, a polgári békeség, a hazafias szövetség, a haza javáért közös erővel, „viribus unitis” munkálkodni akaró szent szándék ünnepe volt az.

A szeptember hó 20—24-éig lefolyt torontáli ünnepélyek már befejezését képezék a dél-magyarországi centennariumi ünnepek hosszú láncolatának, melyek f. évi április 23-án Temes-, Krassó- és Szörény megyékben kezdődtek, azóta pedig minden községben, minden egyesületnél és társulatnál rendeztetek.

Az ünnepélyeknek a dél-magyarországi részek minden vidékein ugyanazon egy jellemvonásuk, egy értelmük volt. Mindennél a magyar nemzeti egység eszméjét, a haza boldogításának és felvirágoztatásának közös akaráttal előmozdítását hangoztatták.

Szemben a magyar nemzeti érület eme fényes és átalános nyilatkozmányával nem lehet most, ünnepeink után, nem kérdeznünk: mi idézte elő Dél-Magyarországon oly rövid idő alatt a szívek és vesék ezen örömdetes átalakulását?

Feleljük: a magyar nemzeti államlétnek mindjobban erősödő és terjedő hatalma, a haladó magyar nemzeti korszak kényserítő hatása, de főleg azon tapintatos, mindig éber és mindig működő üdvös befolyás, melyet itt a magyar kormány és annak minden dicsőre fölött álló kitünő közegei, a dél-magyarországi főispánok gyakorolnak.

Ok nevelik magyar józan szellemben Dél-Magyarország népeit, s ök tömöríték őket a magyar nemzeti kormány körül is, melyhez most hűséggel ragaszkodnak és mely iránt tisztelettel és bizalommal viseltetnek.

Opponálni tán lehet Kecskemén,

Debreczenben és más tisztán magyar vidékeken, hol az oppositio bizonyos körülmények közt magyar államelvekből indulhat ki, és nem veszélyezteteti sem a nemzetegység, sem az ország legfőbb érdekeit; de opponálni a magyar kormánynak és alkotmányos közegeinek oly vidékeken, hol csak az imént fogamzottak meg a magyarosodás gyökérszájai és csak most kezdenek felvirulni a magyar államiség hitágazatai: az hazafiatlanság, az az örültséggel határos!!

És hála Istennek nincs is most Dél-Magyarországon politikai oppositio. Nemzetiségünk alkotmányos ujjáébredésünk lefolyt évtizede alatt meggyőződtek, hogy hazánknak összes lakói és nemzetiségei egy és azonjogu népek. Nincsenek közöttünk kiváltságolt kasztok, egy nemzetiség számára sincs külön hegemonia. Nincsenek helóitaink, kik törvényen kívül állnának. A magyar állam és alkotmány jogai és szabadságai egyformán drága tulajdona mindnyájunknak. A magyar koronának minden tagja, legyen az bármily nyelvű és nemzetiségű, annak minden szabadságában részesül s egyformán uralkodó tagja a magyar nemzetnek.

E meggyőződés igaz forrásából származott bizonyára a rendkívüli lelkesedés, melylyel Dél-Magyarország összes népei nemzetiségünk és állami integritásunk százados ünnepeit megszentelék. Ez ébreszté a kegyelet és hála érzetét is, mely országreszünk megyéiben a közélet vezéreit, társadalmunk irányadóit, a magyar kormány képviselőit koszorukra érdemesíté a centennariumi ünnepek alkalmából.

Torontál Hertelendy József főispán arczképét függeszté ez alkalmából a megye jelesei csarnokába, és ez nem egyszerű, rideg hódotat volt a főispáni széket nagy érdemekkel betöltő kitünő

TÁRGYA.

Megtört szív.

Beszélyke. — Irtá L. N. (Vége.)

A szerék bevétele után fölnyitá szeméit, melyekben különös kísérleties fény villogott. Halott-halvány arczáról hideg verejték csorgott le. Tagjait nem bírta megmozdítani. Ha a kebleből feltörő sóhajok nem jelenik, hogy még működik benne az életér: bárki halott-nak hitte volna.

Oh én szerencsétlen! szegény leány, miért életem ily sokáig — rebegé szomoruan. Miért nem akarjátok, hogy meghaljak? Hisz ő már magához szölytött, menni akartam, s ti nem engedtek; de mennem kell, igen, igen, hisz ő hiv....

— Kedves lányom, mit jelentsen ez? — zokogá anyja. — Kálmánod él, s nemokára visszatér érdemjellel mellén, büszke tekintettel mosolygó ajakkal hő szerelmemmel...

— Soha! Soha! Soha! Soha! Te nem láttad azt, mint én. Lelkem ott volt... Tizenegy órákor... Tábori ágyán pihent... Az erdőből rohantak elé.

— Barátnóm, kegyed tán álmodik — mondá az orvos — úgye el e szomorú képzeldést, ne busítsa el rokonait.

— Mit beszél ön, orvos barátom? — viszonzá feléje fordítva csodásfényű szeméit. — Én mondom önnek, hogy igaz... Lelkem látta... Nem tudja az orvostan, mit láthat a lélek. Korlátolt önök tudomány, a lélek pedig szabad... Jaj nekem. Ó meghalt. Épen szívén keresztül lötték... tizenegy órákor.

Néhányszor sóhajtott s ismét elalélt. A különös betegség mindenkit zavarba hozott, s mindenkiben csodálatot ébreszte.

Maga az ügyes orvos — mint beszélt — egészen megzavarodott. Ügyelt ugyan a kedves betegnek minden mozdulatára, megtőn mindent, mit a tapasztalat és tudomány sugall, de ezek nem sugtak oly gyógyszert, mely e csodás kórt meggyógyítsa.

A tudomány csak a test bajait orvosolja, a lélek fájdalmait ellen nincsenek szeréi.

Az orvos tanácskozni kívánt néhány pályatársával e beteg állapota fölött, mi másnap reggel meg is történt. A derék férfi egész éjen át a beteg mellett virasztott. Lelkét lehelte volna bele, hisz kedves barátójét kelle megmenteni; kedves barátójét, s barátjának kedvesét. De a tudomány ily fájdalmakra nem tud gyógyírt.

A tanácskozmány eredménye az lőn, hogy Emilia csak csoda által gyógyulhat meg.

Senki sem tudta mi baja. Senki sem tudta meggyógyítani....

Még egyszer sikerült őt néhány percze öntudatra ébreszteni, mely után ismét visszacsúszott a hagymázos kórba s többé nem szólott csak susogva monda többször egymásután lehunyt szemekkel:

— Nemsokára Kálmán... nemsokára... megyek... holnap....

Vonásaiban valami szelid, gondteljes kifejezés ült, mely néhány perc mulva oly csodálatossá változott, hogy senkisémet tekinthetérá megindulás nélkül. Valami fájdalmas lemondás, reménytelenség volt leolvasható arczáról. Vonásainak gyakori mozgásáról, az izmok reszketéséről leheté következtetni, mily óriási belküzdelem dülja át jó szívét. Egész betegségében valami titokteljes s félelmes volt, minek indokát más orvos testi bajokban kereste volna, de Károly, ki ismeri a lányka lelkületét, mely érzelmét, tudta vagy legalább sejté, hogy ez lélekbaj.

Az orvosok többnyire abban csalódnak, hogy minden betegség okát a testnek, — ez ócska gépezetnek tulajdonítják; — ott keresik többnyire, honnan igen is távol van. —

— Néhány pillanatig mozdulatlanul feküdt a beteg, majd fölnyitá szeméit s susogni kezdé.

— Drága volt élete... Látom e derék vitézt... mint fog szeretni!... Oh emlékszem! Kértek, hogy daloljak, s én lelélek, mialatt szívem majd megrepedt... Mit is daloltam?... Igen... s gyöngéd hangon énekéle:

„Süvegemen nemzeti szín rózsá, Ajakimon édes babám csókja, Ne félj babám, nem megyek világba, Nemzetemnek vagyok katonája!”

Ezt éneklé szép mély hangján búcsúszókor... Igen... Igen... kedves jó barátom!...

Károly néhány kérdést intéze hozzá, de egyre sem válaszolt, hanem felelet helyett e szokat rebegé:

— Oh engedjétek már, hogy nyugalomra hajtssam fejem. Miért tartóztatok?... Harmadnapra Emilia rosszullete után feketé pöcsétes levél érkezett Kálmán egyik barátjától, ki vele egy zászló alá esküdött, — melyben szomorodott szívvel tudatja, miszerint Kálmán hősen, vitézül esett el egy éji küzdés alkalmával. Épen szívén lötték keresztül tizenegy órákor...

Ugyanazon napon, azon órában, midőn Emilia rosszul lőn.

Ki fejté meg e titkot?... — Érzékeny, szerető lelkek messzeségben is együtt élnek, ... lelkeik egymás körül lengnek untalan. —

A rokon-lelkek szíveit láthatlan fonalak kölik össze...

A család minden tagja megrémült e kínosan leverő hírre, s csodálkozva gondolt Emilia szavaira.

Azon kérdés merült föl most, tudassák-e a beteggel e szomorú hírt, s ha igen, miként?

Ezt az orvos vállalta magára, ki is leült a beteg ágya mellé, megfogá annak úterét, arczát vizsgálta, s midőn látta, hogy annak szeméi folyton fénytelenebbek lesznek s tudva, hogy mióta fekszik semmiféle táplálékot nem von magához, s így szenvedése nem sokáig tarthat: figyelmessé tev é kezében levő levélre. A fekete pöcsét mint villanyütés hatott a betegre. Beszélni akart, de nem bír; kezeivel integetni kezdé, szeméit forgatá. Egész lényén csodás változás történt.

— Legyen nyugodt — mondá az orvos, — különben szót sem szólók arról, mit tudatni akartam.

Emilia egész testében remegett. Ugy tűnt föl az orvosnak, mintha a beteg egyszerre

magához tért volna, mert szeméiben sokat jelentő, értelmes tekintet ragyogott, s arczát gyöngéd pir futá el.

— E levél N.-ből érkezett — mondá az orvos. — Tartalma az...

— Hogy kedves jó Kálmánod meghalt — egészíté ki Emilia, tiszta, csengő hangon. — Ugy-e mondtam, hisz, lelkem ott volt. S engem még sem hagynak távozni.

Azután kérte az orvost, olvassná fel az egész levelet.

Ugy látszik, hogy néhány percze visszanyerte minden erejét.

Az orvos fölolvassa. Egész végeig megszakadás nélkül hallgatá lezart szemekkel. Azután így szól:

— Barátom orvos! nincs önnek oly szere, mitől sirni lehetne. Adjon kérem valamit. Ugy szeretnék sirni, s nem lehet. Szívemen kö fekszik. Sirni akarnék. Mennem kell már. Oh ne tarlsanak...

Az orvos biztatá, hogy e kínos nyomás megszűnik néhány perc mulva, csak feküdjék békeben.

Erre lezárta szép szeméit; fájdalmasan sóhajtott többször egymásután s valamit beszélt magában érthetetlenül.

A család minden tagja körülfogá a beteg ágyát az orvos kívánatára, ki a betegnek már csak perczeket ígért.

— Édes, kedves leányom, — zokogá az anya fájdalomteljesen a párnákra borulva, — oh térj magadhoz. Térj magadhoz leányom.

Mindnyájan könyözve állának a beteg körül.

Károly sirt mint gyermek. Két csapás érte egyszerre. Barájtát már elveszté, s most elveszti barátnójét.

— Beszélj velem édesem, — mondá az anya, leánya hideg homlokát csókolva, — én vagyok anyád, szerető, jó anyád.

De ez nem válaszolt.

Néhány perc mulva hangos a! röpiült el ajkairól; mindkét kezével szívéhez kapott, s megszűnt lenni.

E perczben tört meg szíve...

férfit iránt, hanem elmés glorificatiója megyénk ébredési magyar korszakának is, mely az ő veteményéből sarjadzott ki. Senki sem tudta a magyar állami igényeket meggyőzőbb érvekkel, kellemesebb modorban érvényesíteni, mint éppen Hertelendy. Szerencsés kormányzása alatt megszűntek létezni nálunk a meddő politikai pártvillongások és kárhozatos nemzetiségi zenebonák, a magyarellenes igazgatások kormányai alatt beolvasztatott megyénkbe az alsó-dunai szerb határőrvidék, bekebelezett a nagy-kikindai szerb kerület is, — és ime ez által a magyar állameszme nemcsak nem vesztett nálunk eredeti dicsfényéből és erejéből, sőt inkább azóta lett a nemzeti együvértartozás érzete megyénkben oly tevékenyen élénk, a mióta a bekebelezések megszorították sorainkat! Ez nem phrasis; ez valóság! így van. És hogy ez így van, az élet maga az, mely ezt hangosan beszéli. Kell-e magyarabb megye a mostani Torontálnál? Nem látjuk-e megyegyűléseink alkalmával éppen a határőrvidéki és kikindai honfiakat a magyar kormány és a szeretett főispán körül tömörülni? És megyei centennariumi ünnepünk is nem újabb fényes bizonyítéka-e ezen öröndetes valóságnak? Ez adja meg tehát a főispánunk iránt tanúsított hódolatnak a magasabb politikai jelentőségét; mert az ő személyében a magyar államérdekek buzgó előharcosát, szíveink egyesítőjét tiszteltük meg, ki megyénkben a hivatalon ambíció és hatalomvágy sokáig háborgott törekvéseit szelíden, észrevétlenül elnyomni tudta, és édes mindnyájunkat szelíden és érzetben összeforrasztva, a magyar szent korona aegise alatt egyesíteni képes volt.

Különbben mindezek fölött büszke öntudattal regisztráljuk még azt is, hogy Dél-Magyarország lakosságát a centennariumi ünnepek nem csak a hazafias érzelményilatkozatok elragadtatásában, hanem a hasznos tettek versenyterén is együtt találták. — A dél-magyarországi részek visszaesésének százados évfordulóját emlékeztető tettek, nevezetesebb események és alkotások is emlékeztetések teszik előttünk és utódaink előtt feledhetlenné. Századéves fennállásunk jubilaris esztendőjét életvalóságunk többrendbeli bizonyítékaival örökítettük meg. Így vármegyénk hazafias közönsége telenes áldozatokat tett le az idén a magyar tudomány, hazai közéletnek s az ember szeretet oltárára. Lehetővé tette a fölötünk elviharozott század történetének megírását, mely mű már sajtó alatt van s kiadása még ez év folytán veendi kezdetét. Nagyobb összeggel járult a dél-magyarországi régészeti és természettudományi múzeumok felállításához, s a köztisztelőben álló tényező, kikre a nemes ügy keresztülvitele bízva van, minden kétséget kizárólag biztosítanak bennünket arról, hogy a szép hivatásu intézet nem sokára életbe fog léptetni. A classikai ismereteknek, a hazaszeretnek és társadalmi miveltségnek felvirágoztatására és ápolására Nagy-Becskereken kitünően felszerelt főgymnasium. — Nagy-Kikindán, az egykori szerb kerület központján, az ottani polgárság osztatlan pártfogása mellett, magyar tannyelvű algyimnasium nyílt meg e tanév kezdetén; a reál-tudományozásoknak pedig a legfokozottab igényeket is kielégítő díszes iskolapalota szenteltetett fel Temesvárott. Itt Becskereken éppen most vagyunk azon, hogy a megye egy áldott emlékü tisztviselőjének kegyes hagyatékából a korszerű leányoktatás és keresztény nevelés számára alkalmas tanintézet emeltessek; míg Csanád halhatlan főpástorának csodaszere, pártatlan adakozásából csak az imént vásároltatott meg Temesvárott egy rengeteg épületcomplexus, mely szintén a jövő anyáinak képzésére fog berendeztetni. — Legújabbán is életvaló mozgalom indult meg köztünk, mely a m. kormány által hathatósan pártfogolva, egy dél-magyarországi gazdasági tanintézetnek s gyakorlati képzőiskolának föllállítását célozza. Gazdasági szorgalmunk, kézműiparunk különféle czikkjeivel a mult havi lippai kiállításán a közelismerés koszorújára tettük magunkat érdemesekké, sőt az ipar értelmek kezelésének oktatására Temesvárott nyilvános ipariskolát is nyitván, az által az e téren való biztos haladásnak bi-

zonyára legszilárdabb alapját veteltük meg. De mind e magasztos czélok nem merítették még ki áldozataink kútforrását. Az irtóztató csapás, mely kora tavasszal szegedi szomszédainkat érte, alkalmat nyújtott nekünk, hogy mintegy 60,000 vízkárosultat vendégszeretettel családjaik körébe fogadjunk és centennariumunk nevezetes esztendőjét még az emberszeretnek és részvevő irtalomnak magasztos erényeivel is megdicsőítsük. — Az emlékeztető tettek e díszes sorozatához fűződik Nagy-Becskerek polgári képviselőinek f. évi június 26-án hozott hazafias határozata is, melynél fogva századéves alkotmányos létünk örömnepét utczáinak és tereinek megmagyarosításával akarta üdvözölni.

Dél-Magyarország tehát kiválóbb tért foglalt el centennariuma örömesztendőjében a magyar kultúrtörékvések díszes mezején is.

Mindez persze csak üdvös kezdet; de már is annyi, hogy felénk irányozta hazánk országos sajtójának figyelmét.

Meg vagyunk győződve, hogy a magas kormány s a magyar törvényhozó testület is megérdemelt pártfogásban részesítendő országgrészünk haladási igyekezteit és kegyesen pártfogása alá veendi a törekvéseket, melyek Dél-Magyarország s különösen Torontálmegye anyagi és szellemi felvirágoztatását, jólétének előmozdítását célozzák.

Nem egoismus, hanem a magyar állami érdekek biztosításának mellőzhetlen követelményei mondatják ezt általunk. Sem a politikai igazságok meggyőző hatalma, sem a hatalomviselő népszerű egyénisége, sem a magyarok ősi származása, sem történelmi praerogatíváink nem lesznek képesek vidékünkön a magyar nemzeti államérdeket oly annyira erősíteni és biztosítani, mint ha a nép tettekben látja, hogy az ország kormány, melynek pártjára bizalommal állott, s melytől sorsának jobbrafordulását várja, atyailag gondoskodik róla. Ez a leghathatósabb argumentum egy századokon át elhanyagolt, polyglott vidéket magyarosítani és az ország érdekeinek meghódítani.

Ezzel kapcsolatosan egy égető sebet kell említnünk, melyet mielőbb orvosolni kell. Torontálnak, s illetve Torontál derék székvárosának, N-Becskereknek, sok sürgőstés daczára sincs még vasutja! Torontál szíve ki van zárva a világkereskedelem forgalmából! Ez nem maradhat így; ez égbe kiáltó bűn, mely lázít, ront, nyugtalanítja itt a kedélyeket. E bajon mielőbb segíteni kell, — s mi meg vagyunk győződve, hogy a m. kormány mielőbb segíteni is fog. Bizalommal reméljük, hogy nem sokára a n-becskereki vasutvonal engedélyezését is feljegyezhetjük majd centennariumi jubilaris esztendőnk örömeseményei közé. **Dr. Sz—y.**

Utóhangok a torontálmegyei centennariumi ünnepélyhez.

Lezajlottak az ünnepélyek, melyekre való előkészületek megyénk lakosságát hetek óta izgalomban tarták, letűntek a jelentőségteljes napok, melyek a magyar állameszme diadalának tanujelű voltak, a megye székhelye, melyben magának Torontál színe virága rövid időre találkat adott — elvesztette ünnepélyes színezetét s visszaesett szokott egyszerűségébe. De az ünnepélyek kedves emlékemegmaradtsz az eredményre büszkék lehetünk; nem zavarta meg semmi az összhangot, az ünnepélyek mellősségét, melyek talán nem is voltak oly fényesek, mint a minőknek a távolban látszottak, de magukon hordták azon eszmének nyolczadik osztálya ez idén megnyílt, megnyitandó volt tehát még pedig ünnepélyesen a főgymnasium, ezen megnyitás is a centennariumi ünnepélyre halasztatott és annak díszes és érdekelt különösen emelte; a megyebizottsága még 1878. évben elhatározta, hogy a főispán arczképét a megyeház díszterme számára lefesteti, a kép egyik hazai jelesünk esetének remekműve, magánadakozások útján létrejött, ennek leleplezése is a centennariumra halasztott. Így csoportosítottak mind oly dolgok, melyek már meg voltak, vagy amugy is megtörténendők voltak, s melyek sem-

furcsa hangon leczkérték meg Torontált, hogy Temes engedelmé nélkül örömnepet ünnepeljenek; az említett czikkben erre vonatkozólag következő sorokat találunk:

„Temes megye példáját követte Szörény és Krassó megye is. Csupán Torontálmegye vonta ki magát a testvérmegyék határozatai alól és elhatározta önállólag s kellő fényvel tartani meg a most már csak megyei ünnepet.

És ime meg is tartá! Talán büszke is Torontálmegye az ünnep fényes sikerére, talán örül azon eredménynek, hogy az országos lapok hasábkokat irnak az ünnepély részleteiről, s talán még az is megnyugtatóra szolgál, hogy a híuság kielégítésére ezeket és ezeket áldozott.

Örüljön bár szomszédmegyénk mind ezen apróságoknak, mi örömet nem irgyeljük, sőt mi több, megosztjuk.

Sokkal nagyobb azonban örömünk a felett, hogy Temes megye, nemeslelkű főispánunk indítványa folytán a külsőségekre, a látványosságokra és hű fényre szánt összeget egy sokkal nemesebb czélra fordította, s azzal legalább néhány szerencsétlen könyveit szarította fel.

Sine ira et studio kívánunk t. collegáknak s mindazoknak, kik netán a „T. L.“ nézetét helyeslik, némi felvilágosítással szolgáljanak és ajánlják azt szíves figyelemükbe. Midőn Temes megyének országos tisztelőben álló főispánja 1878. év nyarán megpendítette azon eszmét, hogy Dél-magyarország visszacsatolásának évszázados emlékünnepé az érdekelt megyék által Temesvárott együttesen megtartassék, Torontálmegye készségesen engedett a felhívásnak és azon már előbb táplált óhaját, hogy saját évszázados emlékünnepét Becskereken megüldi, azonnal elejtette. Megalakult Temesvárott a központi bizottság, megindultak a gyűjtések s az ünnepélyek dícsők és fényeseknek ígérkeztek, midőn egyszerre csak bekövetkezett a szerencsétlen szegedi catastrofa, s a Felső atyai intő szavának hódolva a központi bizottság kijelenté, hogy az ünnepélyek együttes megtartása elmarad, a befolyt pénzek részben a szegediek javára fordítottak, s a megyéknek szabadságukban álland, a visszaesés örömnepét egyenkint saját tetszésük szerint megünnepelni. A többi megyék, melyek minden hóban tartanak rendes közgyűlést, elhatározták a centennariumi ünnepélyt a felsőgek ezüstmenyegzőjének ünnepélyével egybekapcsolva megünnepelni, s ugy is lett! De Torontál, mely évenként csak kétszer, őszes és tavasszal tart rendes közgyűlést, ezt nem teheté, mert ama határozatnak, hogy az együttes ünnepély elmarad csakis f. é. ápril 28. közgyűlésében jött tudomására; de ideje sem volt ekkor Torontálnak ünnepélyeket tartani, mert még folytonosan a szegedieknek (kikből körülbelül 30 ezer lélek volt a megyében elhelyezve) ellátásával volt elfoglalva, elhatározta tehát a megye, hogy a centennariumi ünnepélyt a rendes őszi közgyűlés alkalmával szeptember hóban fogja házikörben egyszerűen és minden nagyobb költségeskedés nélkül megtartani, az ünnepély rendezésével pedig Becskerek város lelkis polgármesterének elnöklété alatt több buzgó bizottsági tagokból álló küldöttséget megbízott.

A küldöttség eljárt tisztelőben és pedig oly buzgón, oly ügyesen és tapintatosan, hogy ugy szólván semminemű költséggel igen díszes és a magasztos czélhoz méltó ünnepélyt hozott létre. A küldöttség ezt főleg az által érte el, hogy ügyesen csoportosította az oly egyes dolgokat, melyek magukban véve nem sokat eredményeztek volna, de egymásmellé helyezve, egymást kiegészítették és emelték. Így pl. a lókiállítás díjazás és löverseny évenként szokott megtartatni, most ennek is a centennariumi ünnepély fényének emelésére kellett szolgáljanak; a megye és város együttes áldozatkészségéből létrejött főgymnasiumnak nyolczadik osztálya ez idén megnyílt, megnyitandó volt tehát még pedig ünnepélyesen a főgymnasium, ezen megnyitás is a centennariumi ünnepélyre halasztatott és annak díszes és érdekelt különösen emelte; a megyebizottsága még 1878. évben elhatározta, hogy a főispán arczképét a megyeház díszterme számára lefesteti, a kép egyik hazai jelesünk esetének remekműve, magánadakozások útján létrejött, ennek leleplezése is a centennariumra halasztott. Így csoportosítottak mind oly dolgok, melyek már meg voltak, vagy amugy is megtörténendők voltak, s melyek sem-

miféle újabb költségbe nem kerültek és egyenként valamint együttvéve a centennariumi ünnepélyek fényét és érdekét emelték.

Hogy valóban magánkörben kívántuk az ünnepélyt megtartani, s hogy híuság nem vezetett minket, tanúsítja azon körülmény, hogy sem a kormányt, sem a szomszéd törvényhatóságokat, sem pedig a sajtó képviselőit meg nem hívtuk, hanem csupán a megye területén lévő hatóságokat.

Egy észrevétel lehetne csak tenni és ez az, hogy mire volt a katonazene, díszítés és tüzijáték? Erre is megfellelünk: mi örömnepet akartunk ünnepelni, ennek jelentőségét a művelt ember tudja a történetből; olvassa azt a lapokban, olvassa a megjelenő alkaiki művekben, de hogyan tudja és jegyezze azt meg magának a műveletlen ember, a ki időszámítását a nagy vizek és nagy tűz után vezeti; ennek számára való az ilyen műtűntetés és hogy ez nem felesleges, hanem igen is szükséges, azt tanúsítja a végvidék bekebelezése; a végvidék bekebelezett 1873-dik év őszén, két katonai és három polgári tisztviselőből álló bizottság meglátogatta a járásfőnöki hivatalokat, a katonaiak átadták, a polgáriak átvették az actákat, egyszerűen eszbenben tüntetés nélkül, s a granicsár évekig nem hitte, s még ma is nagy része jóformán kétkedik benne, hogy ő bekebelezett, s miért? mert nélkülözötte a látható jeleket, a symbolumokat, a tüntetéseket, a melyek hivatják az ő eszejárásának irányt adni; de meg a szegényebb osztály is szeretne mulatni és valamit élvezni, felemelt árák mellett azonban nem mehet a hangversenybe vagy tánczvizgalmába, s ha mehetne is, nem találna élvezetet benne, s ezért kellett zene, kivilágítás és tüzijáték. De lassuk mibe kerültek ezek: a nyilvános épületek díszítése a lobogókat beleszámítva a világitással együtt 300 frtba, a katonazene az egész idő alatt 300 frtba, a tüzijáték pedig, melyet igaz, hogy nem Stuver, hanem Rósa Ignác, bizottsági tag ur rendezett, s mely kiválólag jól sikerült, 150 frtba. Ezen az e czélra rendezett gyűjtések eredményéből felhasználva, körülbelül 800 frtba rugó ünnepélyi költségeket valóban kár volt magat echaufrozni a „T. L.“-nak, s kár volt felhozni, hogy Temes megye a szegediek javára adta a költséget, mert Torontál, mely 30000 szegedi hónapokig tartott, szerénytelenség nélkül elmondhatja, hogy tett valamit a szegediekért. A fentebb előadott kiadásokkal szemben a löverseny az ezen alap javára tisztán jövedelmezett 450 frtot, a hangverseny a főgymnasiumi alap javára 350, és a tánczkozoru a főgymnasiumi könyvtár javára 150 frtot.

Szegény Torontál! Ót millió egyenes adót fizet, tehát többet mint Erdély. A rossz termés daczára augusztus havában tényleg befizetett 1 millió 30 ezer forintot, s még is mostoha gyermeke az országnak, boldogabb szomszédait keresztül kasul szelik vasutak, Torontálnak nem szabad saját garantálja mellett vasutal egybekapcsolni szekvárosát — a világgal; boldog szomszédai állami költségek kapnak fötanodákat. Torontál saját keserves garasából kell, hogy létesítsen egy-egy szerény közep-tanodát, s ha Torontál mostoha sorsa daczára azon örömeinek akar hangot adni, hogy ő is gyermeke a hazának, hogy ő is élő tagja a nemzetnek, reá kiáltanak, hogy hallgasson s ne zavarja csendes nyugalmukban a szomszédokat. ******

Budapest szept. 28-án 1879.

n-. Az országgyűlés őszi ülészaka néhány nap múlva megnyílik. Minden jel arra mutat, hogy az újra megnyíló ház rövid idő alatt új pártalakulásoknak lesz színhelye. A jelek tanubizonyosága szerint nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy az egyesült ellenzék, mely a mult ülészaka alatt a legnagyobb erőfeszítéseket tette a kormányhatalom elnyerésére, ez erőfeszítéseiben halálosan kifáradt, s mint önálló párt liquidálni készül. Már régóta jár a híre, hogy ezen pártban szakadás állott be, hogy a pártban már két fractió van, melyek egyike Apponyt vallja vezérének, a másiknak szája pedig Szilágyi Dezsőt. A párt közönsége ugyan demontirozta e hírt többször, de nem igen akart annak hinni senki, mert hát mint kétszer kettőt bizonyossággal lehet állítani, hogy az egyesült ellenzék aklába összeszorult egymással homlokegyenest ellenkező elvű elemek csak a negatívum lehetnek egyek, s így egységük is ered-

ménytel
van oltv
positív
körös
előre ha
liberalis
az örök
kedvelte
Szilágyi
zsefváro
br. Bán
megújít
sorozat
kik az
kadást
sült ellen
zati egy
párt edl
Banhidy
fegyver
hogy az
nek hale
melyeket
tek, vala
nézve ko
pezhetik
program
mely a
tűzte za
a jelen v
a hadser
chia ves
ezek ké
nek új
hangsúly
Mi l
fordulási
állásat
talmas s
czéljaik
log ugya
lagyi De
vitte át
ügymis
vitt az
addig Ti
Tisza leg
ilyen a
ben meg
vámege
dig csak
adatokat
párt, ha
Andrássy
kalmak
közt, a
pézt és
szilárd
lednek
vényre
ért az el
tőjától
vezére.
A pe
gyűlés
az egyes
első ked
az egyes
lását s
gramma
lenzék
ellenzék
rakozást
kik tava
hagyat
lenzék
czárjaik
országgy
részük
hagyatol
alig várj
liberalis
az egyes
nünk ta
e megold
Több
országgy
tani az
nyos, ho
nyerhet.
az ellenz
hoz való
fractiókn
szövetke
== A
a követ
gokhoz.
Azon
tételt tek
letek s a
és az újab
fognak szó
1. Ez
a közelebb
gatási felo
hozandó, e
relvek fog
a) h

ménytelenségre levén kárthatva, beléje van oltva a romlás csirája — de mihelyt pozitív működésre kerülne a sor, e működés nem lehet egyöntetű s azt már előre hatástalanra teszi a conservatív s liberális elvek összeegyeztethetlensége, s az örökös egyeztetésből származó elkedvetlenedés.

Szilágyi Dezsőnek beszéde pest-józsefvárosi választói előtt, s a pártelnök br. Bánhidy Bélának a véderőtörvény megújítása tárgyában megindított cikksorozata végre is azoknak adott igazat, kik az egyesült ellenzékben beállt szakadást legelőször constatálták. Az egyesült ellenzék e vezérferfiainak nyilatkozatai egyenes megtagadást képezik a párt eddigi külpolitikájának. Szilágyi és Bánhidy, velük a párt zöme lerakják fegyverüket Andrassy előtt, s bevallják, hogy az általa követett külpolitika s ennek hatalmi nyilatkozása az occupatio, melyeket eddig közvesztélyesnek hirdettek, valamint e monarchiára úgy hazánkra nézve kedvező fejlemények alapjait képezhetik. S mi több, megtagadják párt-programjuknak egyedüli pozitív részét, mely a hadsereg reductiójának jelszavát tűzte zászlóra; most azt hirdetik, hogy a jelen viszonyok közt illusio hinni, hogy a hadsereg létszáma a haza s monarchia veszélye nélkül leszállíthatóság, s ehhez képest a mostani véderőtörvénynek új 10 évre való meghosszabbítását hangsúlyozzák.

Mi lehet az egyesült ellenzék e Pálfordulásának oka? Azt hiszik, hogy az állásától visszavonuló Andrassyban hatalmas szövetségest nyerhetnek egyéni céljaik elérésére. Általános ismert dolog ugyanis, hogy példának okáért Szilágyi Dezsőt megsértelt egyéni ambíciója vitte át az ellenzékiségre, az igazságügyministeri államtitkárság megnevezése volt az ok, mely miatt Szilágyi, ki addig Tisza legbensőbb köréhez tartozott, Tisza leghevesebb ellensége lett, s mint ilyen a legelőkeltebben s legelkeseredettebben megtagadta az Austráliával tervezett vámegegyesítést, melynek védelmére pedig csak előbb néhány nappal kérte ki az adatokat. Azt hiszi a Szilágyi-Pulzsky-párt, hogy ha részükre megnyerhetik gr. Andrassyt, hatalmas befolyásával a legalkalmasabb közvetítő lehet köztük és Tisza közt, ki jelenleg a külpolitikai sikerek, pénz és hitelügyünk consolidációja folytán szilárdabban áll mint valaha. Ezért közelnek Andrassyhoz, ezért a véderőtörvényre vonatkozó véleményváltozás s ezért az elszakadás a párt conservatív fractiójától, melynek gróf Apponyi Albert a vezére.

A pár nap mulva megnyilándó országgyűlés ily decomponált helyzetben találja az egyesült ellenzékét. Valószínű, hogy az első kedvező alkalom ténynyé fogja tenni az egyesült ellenzék fractióinak e különválását s vele e leghangosabb, de elv- s programmunkulikuságban oly termékeny ellenzéki párt teljes feloszlását. Az egyesült ellenzék e megoszlása elő különösen várakozásteljesen néznek azon képviselők, kik tavaly Bosznia occupálása után elhagyták a szabadelvű pártot, de egyik ellenzéki párthoz sem csatlakoztak, s egyes tagjaik kitűnősége dacára elveszlik az országgyűlésen befolyásukat, sőt egy részük még választóik által is cserben hagyatott. E pártot kívül álló képviselők alig várják az alkalmat, hogy az elhagyott liberális párthoz visszatérjenek, s miután az egyesült ellenzék megoszlását valószínűnek tartják, feszült figyelemmel kísérik e megoldást jellemző előjeleket.

Több mint valószínű, hogy a megnyilándó országgyűlés első idejében végre fog hajtatni az új pártalakulás s több mint bizonyos, hogy ebből a kormány s párta csak nyerhet, mert sokkal inkább kilátásban van az ellenzék egy részének a kormánypárt-hoz való csatlakozása, mint az ellenzéki fractióknak egymásközli kormányellenes szövetkezése.

N.-Beeskerék, október 2-án.

— A honvédelmi miniszter folyó évi 38.250. sz. a. a következő körrendeletet intézte a törvényhatóságokhoz.

Azon előmunkálatok és tárgyalások folyamatba tétele tekintetéből, a melyek a hadkiegészítési kerületek s a honvédezzászlóalj újabb területi felosztásának és az újabb sorozó járásk megállapításának alapjául fognak szolgálni, rendelen, a miképp következők:

1. Ezen újabb szervezés a törvényhatóságoknak a közelebbi évek alatt életbe lépett területi és közigazgatási felosztásával, a lehetőségig összhangzásba lévén hozandó, ennek fogantatásánál általában azon vezérelvek fognak szem előtt tartatni:

a) hogy a törvényhatóságok képező mindegyik

város s másfelől a törvényhatóságok kebelében szervezett mindegyik közigazgatási járás, és így a külön közigazgatási járás gyanánt tekintendő mindegyik rendezett tanácsú város is, külön és önálló sorozó járást képezzen;

b) hogy mindegyik önálló sorozó-járást, egészben és részben, ugyanazon egy hadkiegészítési kerülethez és ugyanazon honvédezzászlóaljnak vagy lovaszreznek területéhez tartozzék.

Azon esetre pedig, ha valamely rendezett tanácsú városnak önálló sorozó-járássá alakítása ellen különös nehézségek és észrevételek forognának fenn, erről hozam az illető törvényhatóság részéről magának a kérdéses rendezett tanácsú város képviselőtestületének az iránt adandó nyilatkozatával együtt, — vajjon kívánja-e a városnak önálló sorozó járássá való alakítását, avagy sem a további rendelkezés alapjául indokolt és kimerítő jelentés terjesztését fel.

Hasonló jelentések tételét várom el az illető törvényhatóságoktól arra nézve is: vajjon a n.-szabeni hadparancsnokság területébe tartozó azon sorozó járássok, a melyek a hadkiegészítési kerülethez a külföldre tömegesen való átmenekülésé folytán nemzetiségek szerinti elnevezések állanak fenn jelenleg, kivételesen továbbra volna-e összeegyeztethető a közig. járássok jelenlegi felosztásával.

A 2., 3., 4., 5. pontban a miniszter a törvényhatóságok jelentéseit mellékelendő kimutatások, térképzetek stb. aprólékos részleteivel foglalkozik s mindezek beérkezési határidejét a 6. pontban október 15-ig, illetőleg 30-ig tűzi ki.

Végül pedig a kimutatások és térképzetek pontos hibáinak elkesztéséért s kellő határidőn belül való felterjesztéséért az illető hivatalnokokat felelőssékké teszi, s a nemtűni bírányok kijáratása és pótlása folytán felmerülő költségek megvételével is tenyegeti őket.

A szerb kongresszus.

A szerb egyházi kongresszushoz kinevezett királyi biztos Sztancics György, szept. 20-án Ujvidekről külön bajón Karlóczára utazott. Az újvidéki hatóságok, elköltözött Flatt főispánnal, a királyi bizost egész a hajóig elkísérték. Az ünnepiesen felbuzogított hajó — szerb lobogónak nyoma sem volt — taracklövekek közt indult utjára. Karlóczán egy nagy küldötség fogadta a polgármester vezetése alatt a királyi bizost, ki előtt egy diszszád csengő zeneszó mellett léptetett el. A királyi biztos lakásán nemzeti zászló volt kitűzve. Mindjárt megérkezte után tisztelegtek a kir. bizossal a patriarcha, a törvényszék, a tanári testület és a városi hatóságok. A kir. biztos aztán hosszabb látogatáson volt a patriarchánál.

Szeptember 28-án, délelőtt 10 órakor nyitott meg ünnepélyesen a szerb egyházi kongresszus. A képviselők nagy része már itt van. Kilenc órakor veni sancte volt a székelyházban, melyen jelen voltak a képviselők és a királyi biztos is. A templomból az üsterembe vonultak a képviselők. Egy kis bizottság elment a patriarcháért, aki megjelenven, az ülést megnyitotta, egy hazafias szelleműt áthatott beszéddel üdvözölve a képviselőket. Előadja, hogy a kongresszusi tervezet csak alapját veittele meg egyházi és iskolai autonómiájuknak, a jelen kongresszus feladata lesz felmenni az épületet a kongresszus választmánya által készített javaslatok alapján.

Munkára hívja a képviselőket. Testvéries, egyetértő, megfontolt munkásságra és beszédet a következő szavakkal végzi: Iparkodjunk akkép rendezni ügyeinket, a hogy ezt egyházunk és népünk java, az igazság és méltanyosság követeli, a mint ezt ő császári és apostoli királyi felsége, atyai gondoskodásában, a mindig hű görög-keleti szerb népért elvárja tőlünk, és a mint ezt az állam érdeke is kívánja. Tudajja ezután, hogy ő felsége legmagasabb személyét királyi biztossal képviselteti, mi végből küldöttséget nemzett ünnepélyes meghívására. A királyi biztos a küldöttség kíséretében lépett a terembe, melynek aitanál a patriarcha és püspökök által fogadtatott.

A királyi biztos azután a megnyitóját a következő bevezetéssel tartotta meg (magyarul): „Ő császári és apostoli királyi felsége legkegyelmesebb urunk és királyunk engem ezen egyház nemzeti kongresszus királyi biztosává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatván, bemutatom az ezen legmagasabb királyi kegy nyilvánulását tanúsító okiratot a tisztelt kongresszushoz intézett azon felkéréssel, hogy azt kihirdetés végett felolvastatni méltóztatásék.” Szűry Dénes titkár felolvasta a legfelsőbb királyi kéziratot magyarul és a kongresszus ideiglenes korjegyzője ugyanannak szerb fordítását.

Ezután a kir. biztos szerb nyelven a következő beszédet tartotta:

„Ő felsége, legkegyelmesebb uram és királyom ezen legmagasabb rendelkezésének hódolva, jelentem meg a tisztelt kongresszusi tagok előtt. Sikert kívánok mindenekelőtt egyházi intézményeik rendezését célzó működésükhöz. Nem kételem, hogy eszmecseréket higgadt megfontolás vezérelendí és bizalommal vagyok az iránt, hogy a tárgyalásra kerülő kérdések kizárólag az egyház érdekei szemmel tartásával fognak megoldatni. Ez ő felségének, a görög-keleti szerb hitvallású nép hagyományos hűségét méltányoló és egyházuk üdvét szíven viselő atyi kívánata. Rajta lezsek, hogy legkegyelmesebb uram és királyom ezen bölcs célzatalai valóslásához jussanak és meg vagyok győződve, hogy vállvetett munka és kölcsönös támogatás biztosítandják az óhajtott eredményt.

Számítok az egy érdekekben arra, hogy a tisztelt kongresszus gyámolítand eljárásomban. Vegyék viszont biztositásomat a felől, hogy a törvény korlátai közt mozgó s egyházuk java előmozdítását célzó működésük részéről is változatlanul meleg ápolásra találand. Az Isten áldása kísérje tanácskozásait! Éljen ő császári

szári és apostoli királyi felsége legkegyelmesebb urunk és királyunk, Első Ferencz József, ausztriai császár, magyar-, horvát-, dalmát- és szlavonországek király! Éljen! (Élénk Éljen! és Zsivó! kiáltások.) Az egyházi nemzeti kongresszust ezennel megnyitottak nyilvánítom.

A királyi biztos ezen beszédére a patriarcha következőképen válaszolt:

„A kongresszus nevében hű alattvalói köszönetünket nyilvánítom ő császári és apostoli kir. felségének atyai gondoskodásáért oly biztositással, hogy mindnyájan rajta leszünk, hogy ügyeinket az egyház és nép szükségleteinek, ő felsége és a magas kormány atyai intenczióinak megfelelőleg intézzük el. Méltóságodat pedig, a kit kiváló szerencsének tartunk e magas polcon üdvözölhetni, kérjük, hogy kivánalminkat ő felségénél és a magas kormánynál kegyesen támogatni méltóztatassék. Éljen ő felsége! Éljen méltóságod!”

A nagy számmal egybegyűlt képviselők ujjalagos eljenzései közt a királyi biztos azután az alakulás ügyében szükséges felszólításokat tette meg s a patriarkától, püspököktől és a küldöttségtől lakásáig kísérve, a királyi biztos elhagyta a termet.

A mérsékelt elemek a kongresszusi képviselők közt sokkal nagyobb számban vannak képviselve, mint az eddigi kongresszusokban. A hangulat nyugodt. A képviselők ösztintén iparkodnak sok tekintetben elhanyagolt egyházi és iskolai viszonyaikon lehetőleg segíteni. Sztancicsnak kinevezetése kir. biztossá nagyon szerencsés választásnak bizonyult.

A földadó.

A földadó-kataszter kijavításáról szóló törvény alapján a kiigazított országsterbe befejeztettek, s a földadó most ezek alapján vetetik ki mind addig, míg az állandó s munkába vett kataszter be nem fejeztetik, illetőleg elkészülni nem fog.

A törvény, ha jól hajlatik végre jó, de rossz törvény, sőt a rosznál is roszabb, ha roszul hajtatik végre.

Földadó katasztert rövid idő alatt, gyorsan, hamarosan és tetszés szerint készíteni nem lehet, és ép azért nem az ellen teszünk mi észrevétel, hogy az államnak sokba kerül, — hanem igen is az ellen teszünk észrevétel, hogy a tiszta jövedelem kiszámítása oly túlszigazott, hogy az nézetünk szerint meg nem állhat.

Ha már egyszer állandó és új kataszter készítettik, szükséges, hogy az a valót és igazat tüntesse fel.

A most elkészítendő kataszternek 25-30 évig kell megállni, — és ha jegyszer elkészült, azon egy könnyedén nem változtathatunk.

A községek előjárójának tehát most kell a község érdekeire és az igazságra vigyázni. Ha az örködést most elmulasztják, azt a terhet, mely a községek és egyes lakosokra nehezedik, nem csak ők viselik, de utódaik is, bármily súlyos és igazságtalan leszen is.

Az, ha valjon valamely földbirtok tiszta jövedelme helyesen van-e felvéve, három söt négyszeres vizsgálaton fog keresztül menni.

Első sorban megvizsgálja azt a kormány által kinevezett kataszteri biztos, a járási választott becső-biztossal egyetemben. E két közeg együtt és egyetértve és egymást ellenőrizve, készíti el a földek osztályozását, s tiszta jövedelmi tervezetet. Egyuttal ezek végzik az osztályba sorozást.

Hét osztály állítottat fel. Hogy valamely darab birtok vagy annak mekkora része soroztassék be az egyik vagy másik osztályba, az a fentnevezett két közeg osztályozásától függ.

Ezen munkálat voltaképen hivatalból készűl s öregből-nagyjából épen most van munka alatt.

Hisszük, hogy hasznos szolgálatot tesznek akkor, midőn a községi előjáróság, de különösen a községi és körjegyzők figyelmét felhívjuk arra, hogy a kataszter alapját képező osztályozási munkálat épen most készűl.

A községi előjáróságnak e munkálat készítésébe nincs ugyan joga egyenesen beleszólni, de jó tanácsával, felvilágosításával, adataival, megjegyzéseivel segítheti a becső-biztosokat és járási becsőket s hozzá járulhat ahhoz, hogy ezek munkája jó, czél szerű, alapos és igazságos legyen.

De különben is kötelessége a községi előjáróságnak és a jegyzőknek, ellenőrizni e kergeket, sőtőlők és kaszálók tiszta jövedelmét ne túlszágazzák.

Tehát a községi előjáróságnak és jegyzőknek részen kell állaniok, habár a felszólamlás hivatalos ideje és módja ma még el nem érkezett — mert igen sok helyen a kormányközégek is, a talaj és helyi viszonyokkal ismerősek nem lévén, úgy egyes községeknek, mint egyes lakosoknak tetemes megterhelhetését eszközölhetik.

Jegyezzük meg, hogy a másodfokú vizsgálat és ellenőrzés feladatát a járási bizottság, a harmadfokút, a kerületi s a negyedfokút, az országos földadó-bizottság végzi. — Mind e bizottságok, ha kötelességüket akarják teljesíteni, községeknél, járásonként, kerületenként, sőt szükség esetén egyes birtokonként és szigoruan megvizsgálják, vajjon a becsők jól, alaposan, igazságosan s arányosan vetlék-e fel a birtok tiszta jövedelmét.

Munkájuk nem lesz könnyű, sőt nagyon is nehéz, ha komolyan veszik.

De munkájukat jelentékenyen megkönny-

nyitheti a községi előjáróság, ha vigyáz a község és gazdaközönség érdekeire s különösen az igazságra, mi abban áll, hogy a szomszéd birtokos, szomszéd község, szomszéd járás, hasonló természetű és jövedelmű földje, se magasabb, se alacsonyabb tiszta jövedelem alá ne vétessék, mint saját községüké.

Ha már minden föld osztályoztatott országsterbe; ha már minden osztálybeli földnek kimunkáltatott tiszta jövedelme s minden birtokosnak minden birtokáról kijelöltetett, hogy az ő birtoka, melyik osztályba tartozik, mondom, midőn ezt mind elvégezte az országos bizottság, csak akkor kerül a sor az egyes birtokosokra, hogy a munkálatok ellen esetleg felszólaljanak. Hogy mikor történhet ez, az a jövő dolga. — Őszszel talán megkezdődik a parcellánkénti osztályozás is, tehát minden egyes birtokost figyelmeztessen az előjáróság, hogy künn legyen az osztályba sorozás alkalmával, hogy észrevételét már akkor megtehesse s arra nézve egyetértés jöhessen létre, a tulajdonos és becsők között, — mert nem titkolhatjuk el aggodalmunkat, hogy a felszólamlás a munka befejezte után azért lesz kétes és bizonytalan, mert egyes birtokos panaszáért nagyon nehéz dolog lesz az egész országra keszen álló munkálatot, habár csak részben is hovatagani. Ezért kell a községeknek minden pillanatban érdekükre vigyázni.

Azon tiszta jövedelem kiszámítást, melyet a kataszteri biztosok miniszteri utasítás folytán eszközöltek, figyelemmel kísértük. Nézetünk és tapasztalatunk szerint terhes, és a valódi tényállásnak meg nem felel. És ép ezért szükséges lesz annak módosítása.

A miniszter ur most vehet magának kellő tudomást a kataszter helyes vagy nem helyes végrehajtásáról, azon biztosságtól, melyet összehivat. Ezen bizottság munkálatától illetőleg felvilágosításától fog függni minden.

Tehát azok, kik leginkább érdekelvők és a mellett szakértők, szóljanak a dologhoz. A kataszter helyes elkészítése az ország jó léteére minden esetre nagy befolyással van.

(Közs. Közl.)

VIDÉKI LEVELEZÉS.

T.-Beese, szept. 25.

Tek. szerkesztőség!

Van szerencsém a tek. szerkesztőséget, a centennariumi ünnepélynek T.-Beesen mikénti lefolyásáról a következőkben értesíteni:

Isten, király, haza! E három szóban van foglalva röviden mindaz, ami Dél-Magyarország különböző ajku, de egyértemű népet örömmünnepejre készíti. Isten, kinek halat adunk őseink és a magunk személyében az utolsó száz esztendő alatt vett jöteményekért. Király, kinek rendületlen hódolattal, tántoríthatlan ragaszkodással és hűséggel adozunk mert a gyermekek (Dél-Magyarországot) visszaadta az edes anyának (Magyarországnak), melynek kebeléről leszakított. Haza, mely szeretetben egyesíti s jogaiban egyformán részesíti a kebelében élő tarka vegyületű népek mindegyikét. — Ily értelemben fogta fel T.-Beese a centennariumi ünnep magasztos jelentőségét, melyet Szentkláray plébános ur, az ünnepet megelőző vasárnapon tartott beszédében érthetően kifejtett és emléktémlyen bevészte hűveinek elméjébe és szívébe. A f. hó 24-én a helybeli róm. kath. templomban tartott s „Te Deum“-mal egybekötött háláadó isteni tiszteletlen és értelmiség és köznép, a hivatalos közegek és magánzemélyek oly nagy számban vettek részt, hogy az ajtósokdók egy része a templom előtti kis téren volt kenytelen háláadóját a Mindenhatónak leróni. Meghatóan ecsetelvé a nép érzelmét a Szulik József ó-becsei plébános ur tollából kikerült alkalmi vers, melyet a kórus öntött szivig ható hangokba s melyet szépsége miatt ide igtatok:

Ezredéves lesz ma-holnap,
Hogy itt lakik nemzetünk,
Oh ez alatt hány ezer vész
Fenyegette életünk!
Fiainknak véres sirját
Hány ellenség taposá,
Zászlaját itt diadallal
Hányszor körül hordozá,
Hazánk testét megszagatták,
Elragadták részeit;
Idegen úr meg nem szánta
A nép omló kényeit.
De örködél te fölöttünk,
Magyaroknak Istene!
Ki virasztott esdekelve
Száz anyánknak szent kegye.
S bár e földet elszakíták
Kebeledről szép hazánk,
Erte vért és életet mi
Nem hiába áldozánk.
Századéve, hogy a magyar
Itt ismét ott hon vagon.
Hála zeng ma, Isten, hozzád
Ezért minden ajakon.
Véd tovább is, és oltalmazd
Szép hazánkat, Istenünk!
Aldhasson még ezredévig
Hálás szível nemzetünk!

A szent mise főbb mozzanatait mozsarak jeleztek. — Mise végeztével a nép a „Hymnust“ éneklé. — Esto a város jelenős része ki volt világitva. — A templomot, középpületeket, valamint egyes magánépületeket is, nemzeti lobogók díszíték. — Adja a népek sorát intező jó Isten, hogy a centennariumi ünnep boldog emléke soha ki ne haljon szíveinkből!

— h-y. —

Melenze, 1879. szept. 23.

Igen tisztelt szerkesztőség!

Engedje meg kérem, hogy nagyon becses lapjában elpanaszoljam, mily módon tartottak meg itteni tisztelendő pópáink és tanítónk a

Bánát-Magyarországhoz történt visszacsatolásának centennáriumiát. A nép nálunk mint tudta, hogy szept. 21-én országos ünnep van, s fel is készült a templomba, hol ünnepélyes halasztás nélkül és hazafiságra serkentő szép prédikációt reméltünk hallani. A községi előjáróság is kivonult a templomba; de óh gyalázat! a mi pópánk azt mondotta, hogy neki nincs instrukciója a temesvári püspöktől, a centennáriumi ünnep megtartására. A szolgáló felhívását ő semmibe sem veszi, mert a szolgáló neki nem parancsol. Különben is a szerbeknek a centennáriumi ünnep nem ünnepelni, hanem Requiem meggyászolni kellene. Így beszélt a mellenczei pópa, népköltő ur; de azért a vasárnap mise után „pro forma” mégis tartott egy kis „szlavát”. Erre én, kinek ősei egyenesen Rasciából származtak, és ki igazi rácznak vallom magamat, mint hű alattvalója és honfia Magyarországnak és polgára szeretett Torontál vármegyének, azt mondom, hogy jobban megérdemli a szegény földnélküli szent-mihályi contractualista magyar paraszt a „sessiót” a magyar korona földjeiből, mint az olyan szerb népköltő ur, ki magát olyan pókedelmesen viseli. — Egyébként nem a nép, mely jó, okozandó, hanem rossz vezetői. A jó néppel együtt kiállok: éljen a haza, éljen a király, éljen a magyar nemzet!

K...ts M...os.

HIRHABANG.

*** Tisztelettel kérjük lapunk vidéki levelezőit és munkatársait, ne terheltesse bennünket, lehetőleg tárgyilagos rövidséggel értesíteni: miként folytak le megannyi egyes vidékei a centennáriumi ünnepélyek?**

*** Főispán úr ő méltóságának arcképe,** melyet Torontálmege hazafias közönsége a megye diszterme számára festetett, Deak Ferenc nagy hazánkfian arcképeivel szemben van a teremben elhelyezve. Gyönyörű mű! Életnagyságban és oly plastica tünteti elénk ő méltósága nyugodt, tekintélyes alakját, a nyajas arcvonásokat s a kidomborodó okos homlokot, mintha csak magával az élő személyvel állnánk szemben. Köszönettel tartozunk Csekolics Endre gróf úr ő méltóságának, hogy Pállik országos nevű fiatal festőművésznök kitűnően ügyes ecsetjével a monumentális mű létrehozásához igénybe. E képpel Torontálmege újabb kitűnő festészeti remekkel gazdagodott.

*** A dél-magyarországi történelmi és régészeti társaság** mult hó 24-én rendezte havi választmányi ülését tartott, melyen Böhm Lénárd, társulati választmányi tagi értekezett újabb talált Dunamenti régészeti leletekről. — Az ugyancsak Temesvárott székelő természet-tudományi társulat havi ülése m. hó 23-án tartott meg. Ezen Gerger Ede számos görögövi tárgyat mutattott be.

*** Ő méltósága szerett főispánunk** azon hatodfélszáz ftrra rugó összeget, mely az arcképe arcképe arcképe kiállítás költségeiből még fenn maradt, felelősségen az irgalmas vörös-kereszt-egyletnek, felelősségen pedig a nagy-beckereki nőegyletnek adományozá.

*** Jelentés.** Több oldalról hozzám intézett kérdésközpontokra tisztelettel jelentem a t. cz. közönségnek, hogy Dr. Szentkláray Jenő ur újabb értekezését: „Nagy-Beckerek utczáinak és tereinek magyarosítása. Vonások a város történetéből,” szerző engedelmével saját kiadásomban újból kinyomattam, és a csinosan kiállított füzet nálam 30 kr-ért kapható. N.-Beckerek, 1879. okt. 1-én. Pleitz Fer. Pál.

*** Helyreigazítás.** A centennáriumi ünnepély alkalmából a casino nagy termében rendezett táncvizgalomról mult lapunkban közzétett közleményünkben az ugyanott jelen volt hölgyek közül Piret bárónő, Döry bárónő és kedves leányát, úgy Riedl Jenny urnókat, valamint Dienstl N. urhölgyet tévedésből kihagytuk; a midőn ezt pótlólag közölni kedves kötelességünknek ismernők, egyuttal ezen ön-hibánkon kívül csak tévedésből tett mulasztásunkért a nevezett hölgyek kegyes elnézését kérjük.

*** Százados ünnepek Kikindán.** Mint a „Gr.-Kikind. Ztg.”-ban olvastuk, ott is program szerint folyt le az ünnepélyek; — ugyanis: A centennáriumi ünnepélyek alkalmával a nagy-kikindai a „Dalárda” által mult hó 24-én a Curia teremben nagy és válogatott közönség előtt fényes estély rendeztetett. A nagy terem, jól lehet csak egyszerűen díszítve, fényesen ki volt világítva és mint minden mulatságon, mely a „Dalárda” által eddig rendeztetett, ugy ezen ünnepélyes alkalommal sem hiányzott a vig, fesztelen hangulat, hasonlóan mint ha az egész jelenlévő közönség egy családot képezett volna. Magára az ünnepélyek lefolyására térvén át, különösen Domokos Jenő gym. igazgató ur alkalmi beszédét kell kiemelni, mely ezen egyaránt jelesnek ismert szónoknál, csak teljes sikerrel végződhetett. A beszéd történelmi áttekintést nyújtott a megyének az anyaországhoz

visszacsatolásáról. A tisztelt igazgató ur ezért aratott is megérdemelt tapsokat. A program 2. szám alatt a dalárda vezetője Magenbauer Lipót ur által átdolgozott Erkel „Hymnus”-a adatott elő a dalárda vegyes kara által. Tudvalevőleg csak pár hete még, hogy a „Dalárda” által eltele léptetett „Női kar” a rendezés énekkarokat megkezdte, és ily rövid idő után már is eléggé iskolázottaknak találta a karvezető és fiatal lányokat, hogy velők a közönség elé léphessen. A rövid idő dacára, mely e vegyes kar keletkezése óta eltelt, mégis el kell ismernünk, hogy az előmenetellel kellemesen meglepeltünk. A darab tisztasággal és határozottsággal adatott elő, ugyanarra, hogy szünni nem akaró tapsvihar kísérte e derék énekesnőket és énekeseket működésükért. A 3. szám alatt: „Dalárda” juttatandó, melylyel az oravicai dalárda-ünnepélyen az első jutalmat nyerte, octavban került színre; tetszett, mint mindig. 4. sz. a.: „Nemzeti zászló”, férfiak Hubertől; a dalárda által a legnagyobb pontossággal adatott elő, és nevezetesen tetszetek azon helyek, melyekben a fortissimótól a pianissimóig való rögtöni átugrás átható hatással volt. — 5. sz. a.: „Beteg leány”, mint quartett, a legnagyobb szabatossággal adatott elő. — 6. sz. a.: „Dalra magyar”, férfiak, a dalárda által igen sikeresen adatott elő, és végre következett 7. sz. a.: „Szent az érzet”, vegyes kar, a karmester által különösen ezen alkalomra átdolgozva. Ezen második karban is látszott, hogy erős akaratral és az ügy iránti jó kedvel rövid idő alatt is nagy előmenetelt lehet felmutatni, és hogy a vegyes kar ezen első fellépése által eléterejét fényesen igazolta; csak azt kívánjuk, hogy az ének iránti buzgalom és jóakarát fennmaradjon, ekkor a közönség elismerése sem fog elmaradni. A program végzetlét az ifjúság nagy élvezettel elkezdte a táncot és a zsololóság telt teremben a tömeg csak késő éjfélt után kezdett gyűrűlni.

*** Eljegyzés.** Pataky Károly közhedveltségben álló fiatal gyógyszerészünk szept. 8-án jegyezte el Budapesten Schwachhoffer Lajos kedves és szelleműs Irma leányát. Az esküvő, mint értesülünk januárban leend. Sok szerencset kívánunk a fiatal párnak!

*** Vidra a kályhalyukban.** Szeptember hó 28-án a Bega partjáról egy vidra menekült a casinokertbe, s innét üldözötve, egyik kályhanyílásba vonta meg magát. Az ott lakók által ott is észrevétlenül, egy hálóval csakhamar kelepcebe kerítetett. Lón aztán nagy lakoma. Hogy hány foguk tört ki az illető uraknak e finom bőjti edelben, nem tudjuk.

de annyit tudunk, hogy a kik messziről nézték elköltését, másnap orvosi segélyért folyamodtak.

*** Lauka Gusztáv és a nők.** A veterán írói negyvenéves jubileuma alkalmából a szegedi nők is ajándékkal tisztelték meg. Az egy ezüstbogrács lesz, mint szegedi specialitás, mely Pósz Alajos szegedi ékszerésznel készült és Szeged czimerével s alkalomszerű felirattal lesz ellátva. — Más kellemes meglepetés is érte Laukát a napokban. Ismeretlen nőiül arany gyűrűt kapott smaragd kövel irodalmi érdemei elismerésül s hálalul a humorisztikus műveinek olvasásából nyert élvezetért. A kellemes ajándék is kétségkívül összekötésben áll Gusztáv bátyánk jubileumával, mely iránt az írói körökben igen nagy az érdeklődés.

*** Magyar bibornokok Rómában.** Simor és Haynald bibornokok a napokban Rómába mentek, — hogy a bibornoki kalapot a pápa kezéből elfogadják. Bár a herceggéprímást már 1873-ban neveztek ki bibornokká, még nem volt alkalma személyesen Rómába menni. A bibornoki főveg átadása a következő szertartás kíséretében történt: A bibornokok délelőtti fél tízkor a pápa házi kápolnájába, azután a consistorium nagytermébe mentek, hol a bibornokok, patriarchák, érsekek s a majordomus, egysszóval az Advocati consistoriales összegyűlve voltak. A pápa felült a trónra, a két bibornok a bibornok-diakonus bevezette. A bibornokok a pápai trón elé járultak, a pápának kezét és lábat csókoltak, mire a pápa mindkettőt megölelte. A két bibornok azután a jelenlévő bibornokokat ölelte meg, s a trónhoz visszatért, a pápa kezéből a bibornoki kalapot elfogadta. A szertartás után a pápa visszavonult termébe, hova az egész kíséret követte. Itt a két bibornok száját befődté, 11 uj püspököt és érseket nevezett ki, s azután a bibornokok száját ismét megnyitotta. Végre átadta a bibornoki gyűrűt. A szertartás végzetlét a két bibornokot külön kihallgatáson fogadta.

Szerkesztői nyiltposta.

A. F. — Igen szépen köszönjük. Eppen sürgönyöznél készültünk, midőn kézirata jött, melyet az előzményekkel még meg kellett toldanunk. F. h. 6-án valószínűleg találkoztunk és a többi iránt személyesen értekezünk. Kérünk a centennáriumi részletes tudósítást. Fogadja addig is szíveslyes kézzorításunkat.

Sz. János. — Miként látja, készséggel eleget tetünk óhajának. A küldött becses tárgyat legott expedáltuk a címzettemre nem is kételkedünk, hogy óhaj-tása teljesedni fog. A Budapestre küldött felterjesztést szövegezésében és módjában elhibáztottak tartjuk. Azt nem magán embernek, hanem a törvényhatósági küldötteknek kellett volna ajánlólag felküldeniök. Hasonlóan óda, hogy a szakértők és illetékesek e küldötteknek mielőbb szervezessék.

R. L. Na persze! Nem mind jó ám, ami szép. Elvettük.

H I R D E T É S E K.

12420. szám. (155—1.1)

Árlejtési hirdetmény.

A megye tekintetes alispáni hivatala folyó évi szeptember hó 28-án 12420. szám alatt kelt rendelettel a Szent-György és Idvarközti közi ó-begai fahidnak helyreállításának biztosítása végett árlejtést rendelt el, mely alulirt alispáni hivatal helyiségében 1879. évi október hó 6-án délelőtti 10 órakor fog megtartatni.

Az arra engedélyezett költség összeg 2582 ft. 47 kr. Vállalkozni szándékozók, azon értesítéssel hivatnak meg, miszerint ezen versenytárgyalásra 5%-os bánatpénzzel ellátva, jelenjenek meg, vagy pedig zárt írásbeli ajánlataikat szabályszerűen készítve 50 kr. belyeggel, valamint szintén 5% bánatpénzzel ellátva (mely állhat készpénz vagy állampapírokból) az árlejtést megelőző nap az az f. é. október 5-én délelőtti 12 óráig ide nyújtsák be. E határidőn túl beérkező ajánlatok felbontatlanul fognak az illetőknek visszaadatni.

Az ajánlatban a fenti költségből teendő %-os ár-elengedés számokkal és betűkkel világosan kiirandó.

Az ajánlatban határozottan kiteendő, hogy ajánlkozó az építés helyi körülményeit, az építési feltételeket és műszerelevényeket, s a t. teljesen ismeri és azoknak magát minden kifogás nélkül aláveti.

A végbeviendő hidnak megújítási munkálatoknak előmenete s költségvetése, általános és részletes építési feltételek és a szerződés mintája az alulirt alispáni hivatalnál a szokott hivatalos órákban megtekinthetők.

Kelt Nagy-Beckereken 1879. évi szeptember hó.

Torontálmegei alispáni hivatala.

794. sz. (158—2.1)

Hirdetmény

a folyó évben tartandó „erdőörök szakvizsgája” tárgyában.

Az „erdőörök szakvizsgája” a f. é. október 25-én és a következő napokon fog az 1877. évben közzétett szabályzat szerint Temesvárt a vármegyeház nagy termében megtartatni.

A nagymélt. földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter urnak f. é. 24463. sz. alatt kibocsátott leirata alapján, felhivatnak tehát mindazok, kik az „erdőörök szakvizsgáját” letenni szándékoznak, hogy eredeti bizonyítványaikkal felszerelt folyamodásaikat folyó évi október 15-ig egyenesen hozzám czimezve nyújtsák be. Temesvárott, 1879. évi szeptember 25-én.

Ormós Zsigmond, főispán.

4134. sz. k. 1879. (152—3.3)

Pályázat.

Torda községében turesedésbe jött orvosi állomás választás utján betöltése f. é. október 5-én d. e. 9 órakor fog Torda községében eszközöltetni.

Ezen állomással 1000 frtnyi évi fizetés van egybekapcsolva, látogatási díjak nincsenek; az orvos a halottkémii teendőket is teljesíti, minden szemléért 20 krnyi díjt kap, valamint köteles leend házi gyógytárt is tartani.

Ignaz Scheinberger.

156—2.1

Felhivatnak ennélfogva mindazon orvostudorok, kik ezen állomásra pályázni szándékoznak, és a magyar nyelvet szóval és írásban bírják, hogy az 1871. é. XVIII. t. cz. 74. §. és 1876. évi XIV. t. cz. 143. §-sa értelmében felszerelt folyamodványaikat a választást megelőző napig Torda község előjáróinál benyújtsák.

Kelt N.-Beckereken, 1879. évi szeptember 16-án.

Szolgabíró meghagyásából:

Zecha,

tb. szolgabíró.

3689. sz. 1879. (151—3.3)

Pályázat.

A csatádi (Torontálmegei csenei kerület) községi orvosi állomás betöltése végett a pályázat azzal iratik ki, hogy pályázni szándékozók kellően felszerelt folyamodványaikat f. é. október 2-ig mint a választási határidő napig ezen szolgabíróshozh beküldeni felhivatnak.

Ezen állomással 500 ft. évi fizetés és a községi irodában megtekinthető díjjak vannak összekötve.

Cseneyén, 1879. évi szeptember 10-én.

Dellimanies Imre, szolgabíró.

157—1.1

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy f. é. október hó 12-én, délelőtti 10 órakor, fog a „Torontálmegei takaré- és hitelbank” gyűléstermében az alapszabályok 75. és 99. §-ai értelmében azon az 1568., 2361., 2628., 2755., 2880., 2926., 2939., 2988., 3104., 3131., 3160., 3181., 3201., 3207., 3218., 3226., 3227., 3231., 3298., 3305., 3316., 3329., 3349., 3351., 3367., 3384., 3388., 3390., 3397., 3398., 3399., 3404., 3410., 3417., 3420., 3423., 3424., 3425., 3427., 3428., 3443. és 3451. számú már lejárt zálogívek alatt az intézetnél elzálogosított arany- és ezüsttárgyak és egyéb drágaságok nyilvános elárverése megtartatni, melyekre néve az illető zálogívek birtokosai az árveréstől elállást f. é. október hó 10-éig az alulirt igazgatóságnál ki nem eszközöndik.

Venni szándékozók tehát már most oly megjegyzéssel hivatnak meg ezen árverésre, hogy az eladandó tárgyak iránt bővebb felvilágosítást nyujt az intézet könyvvissősege. Nagy-Beckereken, 1879. szeptember hó 25-én.

Ein Gastwirth wird gesucht.

In Beodra, Torontaler Comitát, ist das große Gasthaus am Hauptplatze, mit schönem Lokalitäten versehen, vom 1. November 1879 an einen guten Wirth gegen gute Bedingnisse zu vergeben. — Das Nähere darüber zu erfragen dortfelbst beim Regalien-Pächter

Ignaz Scheinberger.

156—2.1

Egy megvizsgált gépész,

ki gőzmalom- és gőzmozdony-tulajdonosoktól kiállított jó bizonyítványokkal rendelkezik, keres ugyane minőségben gőzmalom vagy uradalomnál alkalmazást.

Bővebb tudósítás, különös szíveségből, e lapok kiadóhivatalában nyerhető. (159—3.1)

Dr. HANDLER MÓR,
orvos és sebésztudor, szülész és szemész,

gyógyít gyökeresen fényes s tartós siker biztosítása mellett mindennemű

titkos betegségeket

1) az **önfertőzésnek** minden következményeit, u. m.: az **ingerlékeny gyengeséget, az ondófolást, különösen a**

tehetetlenséget
(elgyengült férfierőt),

2) **hugycsőfolyásokat** (még idülteket is), a **nemzőrészek bujakóros fekélyeit és másodrendű bujakórt** minden alakjaiban és elcsúfításáiban;

3) **hugycsőszűkítéseket;**

4) **fris s idült nyákfolyásokat nőknél, az ugynevezett fehér folyást, és az onnan eredő**

magtalanságot;

5) **bőrkiütéseket;**

6) a **hugyhólyag betegségeit és mindennemű vizeleti nehézségeket.**

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és este 7 órától 8-ig.

Lakik: PESTEN, belváros, kigyó-utca 1. szám, kigyó- és városház-utca sarkán. (Rottenbiller-féle házban) I-ső em., bemenet a lépcsőn.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik, és a gyógyszerek megküldetnek.

Galandféreg (Pántlika-giliszta)
6 óra alatt kihajtatik. (14—48.35)

Felölös szerkesztő: Dr. Szentkláray Jenő.

Nyomatott kiadó Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beckereken.